

CÁC LỢI ÍCH VỀ KINH TẾ MÀ HÀN QUỐC SẼ ĐẠT ĐƯỢC KHI THAM GIA TPP

Trước tiên, Hàn Quốc nên xem xét những gì có thể mất cũng như những gì có thể có được nếu từ chối tham gia đàm phán TPP. Nếu là một nước đăng ký sớm, Hàn Quốc có thể hình thành cấu trúc và chi phối các cuộc đàm phán và tạo lợi thế an toàn cho các ngành công nghiệp định hướng xuất khẩu của mình bao gồm các công nghệ năng lượng xanh mới nổi, nơi các công ty Hàn Quốc đang ở rìa cắt. Tuy nhiên, Hàn Quốc đã được hưởng quan hệ thương mại ưu đãi với nhiều quốc gia tham gia các cuộc đàm phán TPP hiện nay như Chile, Singapore và các nước thành viên TPP có thể mang lại một phần lợi ích gia tăng. Không có câu trả lời dễ dàng ở đây, nhưng Hàn Quốc nên thực hiện các phân tích bởi trong trường hợp TPP trở thành hiện thực một cách nhanh chóng, thì Hàn Quốc không bị loại trừ và ở vào thế bất lợi.

Đối với Hàn Quốc, khi đã hình thành các FTA song phương với hầu hết các nước thành viên TPP, thì cách duy nhất để xác định xem là thành viên sẽ có lợi hay không có lợi đó là phân tích tác động biên của TPP tới nền kinh tế. Tổng xuất khẩu của Hàn Quốc là 466 tỷ USD vào năm 2010; 9 nước thành viên TPP hấp thụ 19,8% trong tổng xuất khẩu này, với tổng số 93 tỷ USD. Trong khi 80% trong số này xuất khẩu đi Mỹ, Singapore và Việt Nam, phần còn lại của các nước chiếm một tỷ lệ nhỏ.

Hàn Quốc đã ký kết FTA song phương với hầu hết các nước, ngoại trừ Australia và New Zealand. FTA Úc - Hàn Quốc đã gần như được ký kết, ngoài các vấn đề thịt bò (và có thể là ISDS), điều này ngụ ý rằng tác động ròng của nước tham gia (Hàn Quốc) trong TPP sẽ chủ yếu là FTA với New Zealand. New Zealand là thị trường nhỏ của Hàn Quốc, chiếm 0,9 tỷ USD trong năm 2010, chỉ chiếm 0,2% xuất khẩu của Hàn Quốc trên toàn cầu. Theo một báo cáo của chính phủ đã được công bố công khai, khi các cuộc đàm phán cho một FTA Hàn Quốc - New Zealand bắt đầu vào năm 2009, nếu FTA được ký kết, GDP của Hàn Quốc sẽ tăng 0,05% và New Zealand 0,25%. Kể từ khi các cuộc đàm phán TPP liên quan đến tiếp cận thị trường có một vị trí mà các nội dung FTA hiện có đều được chấp nhận, nếu Hàn Quốc gia nhập TPP, hiệu quả kinh tế thuần sẽ không đáng kể. Mặc dù Hàn Quốc sẽ bị ảnh hưởng nhẹ khi TPP được hình thành, điều này không nhất thiết có nghĩa rằng Hàn Quốc nên tham gia TPP. Về cơ bản, Hàn

Quốc không có vị trí hướng tới một FTA với Nhật Bản. Mặc dù Hàn Quốc đã bắt đầu đàm phán FTA ba bên Trung Quốc - Nhật Bản - Hàn Quốc hồi tháng 3 năm 2013, nhưng triển vọng đối với các FTA này là không lạc quan. Hàn Quốc đã có FTA song phương với Canada và Mexico từ năm 2003, nhưng tiến độ không mấy tiến triển vì sự khác biệt lớn về các vấn đề khác nhau. Sự tham gia của Hàn Quốc trong TPP sẽ là vấn đề của ba FTA song phương chứ không phải là một khối mậu dịch toàn khu vực, điều này cho thấy đối với Hàn Quốc, TPP sẽ được xây dựng dựa trên nhiều hiệp định song phương. Nếu Trung Quốc gia nhập TPP, Hàn Quốc có thể sẽ bị ảnh hưởng đáng kể. Trong trường hợp đó, Hàn Quốc sẽ phải chủ động hơn trong việc triển khai một FTA song phương với Trung Quốc để giảm thiệt hại đến mức không đáng kể.

Một vấn đề cơ bản hơn là tác động của nó đến chính sách FTA của Hàn Quốc. Chính sách của Hàn Quốc kể từ tháng 9 năm 2013 mang tên Lộ trình FTA quốc gia, đã được thúc đẩy bao gồm nhiều FTA với các đối tác thương mại lớn nhất có thể nhằm xây dựng một mạng lưới FTA toàn cầu. Mục tiêu phát triển của Hàn Quốc là trở thành quốc gia trung tâm FTA.

Hàn Quốc là nước duy nhất trên thế giới có các FTA song phương với Mỹ, EU, Ấn Độ, các nước ASEAN và gần 90% tổng thương mại của nó sẽ được bao phủ bởi các FTA khi các FTA đang đàm phán hiện nay được ký kết. Nhận biết các đối thủ cạnh tranh để trở thành trung tâm FTA, nhận diện lợi ích kinh tế từ các trung tâm FTA là yếu tố chính trong việc thuyết phục người dân Hàn Quốc về những giá trị của chính sách FTA. Điều này ngụ ý rằng Hàn Quốc trước tiên cần phải gạt hái những lợi ích kinh tế từ vị trí trung tâm FTA, bởi vì khi tham gia vào một khối thương mại toàn khu vực như TPP có nghĩa là từ bỏ vị trí trung tâm FTA.

Trên mặt trận thương mại, Chính phủ Hàn Quốc đã gắn liền ưu tiên hàng đầu để đàm phán với Trung Quốc, với tầm quan trọng của nó như là đối tác thương mại số một của Hàn Quốc và đã bày tỏ ý định thận trọng nghiên cứu những tác động khi là thành viên của TPP. Theo Jeong, một so sánh lợi ích kinh tế là cơ sở giúp Hàn Quốc tập trung vào các sáng kiến thương mại Đông Á. Sử dụng mô hình CGE, ông tính toán rằng lợi ích từ thương mại cho Hàn Quốc trong đàm phán FTA 16 quốc gia Đông Á (RCEP) là lớn hơn trong đàm phán TPP 13 nước (2,69% trong tăng trưởng GDP so với 1,44%). Tuy nhiên, như

chính tác giả thừa nhận, các ước tính chỉ là một phần vì họ không đề cập yếu tố tác động của các rào cản phi thuế quan, một trọng tâm chính của các cuộc đàm phán TPP.

Petri, Plummer và Zhai đưa ra một ước tính toàn diện hơn bao gồm cả các yếu tố rào cản phi thuế quan, các trở ngại đối với đầu tư trực tiếp nước ngoài và tỷ lệ sử dụng ưu đãi thuế quan. Họ ước tính rằng, đối với Hàn Quốc, khu vực Châu Á - Thái Bình Dương (TPP) sẽ mang lại lợi ích thu nhập vào năm 2025 tương đương với 2,2% GDP và những lợi ích từ khu vực châu Á (RCEP) sẽ lên đến 4,1% GDP. Những lợi ích lớn hơn từ khu vực châu Á (RCEP) phản ánh sự mở cửa của thị trường Trung Quốc, nơi mà không có FTA tồn tại từ trước và lợi ích của việc loại bỏ các rào cản bên ngoài nhiều hơn của các nước châu Á.

Tham gia vào TPP sẽ giúp đạt được cả hai mục tiêu tấn công và phòng vệ trong chính sách thương mại của Hàn Quốc. Một số nhà phân tích đã cảnh báo rằng sự tham gia của Hàn Quốc trong TPP có thể làm tổn thương mối quan hệ với Trung Quốc và các cuộc đàm phán thương mại song phương đang diễn ra vì họ quy cho TPP có ý định kiềm chế vai trò của Trung Quốc ở Châu Á (Kim, 2013). Thay vào đó, mục tiêu của TPP là phát triển một nền tảng Châu Á - Thái Bình Dương mà cuối cùng có thể khuyến khích cải cách thị trường hơn nữa ở Trung Quốc. Kể từ khi bình thường hóa quan hệ với Trung Quốc vào năm 1992, kim ngạch thương mại song phương của Hàn Quốc với Trung Quốc đã tăng từ 6,3 tỷ USD lên 215,1 tỷ USD. Trung Quốc hiện là đối tác mậu dịch lớn nhất của Hàn Quốc, chiếm 25% xuất khẩu và 16% nhập khẩu của Hàn Quốc. Hàn Quốc cũng là đối tác mậu dịch lớn thứ 3 của Trung Quốc.

Hơn nữa, sự tham gia của Nhật Bản vào TPP đóng một vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy đàm phán thương mại (CJK FTA và RCEP) đã lâu bị đình trệ do Trung Quốc đẩy mạnh việc nghiên cứu tính khả thi của thỏa thuận giữa các nước Đông Bắc Á và đồng ý với cấu trúc 16 thành viên RCEP với sự ủng hộ từ lâu của Nhật Bản.

Những ví dụ này chứng minh sức mạnh tổng hợp tích cực mà Hàn Quốc có thể mong đợi từ thành viên TPP trong cuộc đàm phán của mình với Trung Quốc. Điều này đặc biệt quan trọng trong việc mở rộng phạm vi của các FTA song phương ngoài việc tập trung vào xóa bỏ thuế quan đối với thương mại hàng hóa

mà Trung Quốc đã hình dung ra, hướng tới một thỏa thuận rộng lớn hơn, khắc phục các rào cản phi thuế quan, điều mà sẽ có lợi cho Hàn Quốc.

+ Về mặt địa - chính trị

Người Trung Quốc tin rằng Hoa Kỳ đang hỗ trợ TPP với hy vọng mở rộng ảnh hưởng kinh tế ở Châu Á để đối phó với Trung Quốc. Không chỉ có Mỹ quyết định không thực hiện bất kỳ lời đề nghị chính thức nào đối với Trung Quốc về việc tham gia TPP, mà các thỏa thuận ủy quyền cho các tiêu chuẩn khác nhau trong các lĩnh vực như lao động, môi trường, sở hữu trí tuệ và các doanh nghiệp nhà nước cũng là những điều kiện gây khó khăn cho Trung Quốc. Tuy nhiên, Trung Quốc vẫn đang quan sát sự chỉ đạo của các cuộc đàm phán TPP và đang có kế hoạch xem xét các lựa chọn tham gia (Choi Kyung - lim, Thứ trưởng Bộ đàm phán cho các FTA trong MOFAT). Trong một tình huống như vậy Hàn Quốc rõ ràng đang phải đối mặt với các quy tắc mà khó có thể kết hợp được với nhau.

Về nguyên tắc, Mỹ sẽ làm việc với các đối tác Châu Á trong TPP, trong các diễn đàn khác nhau trong khu vực và song phương để đạt được mở cửa thị trường, kết quả dựa trên luật lệ có lợi cho nền kinh tế của Mỹ, khu vực và hệ thống thương mại toàn cầu. Cũng không có gì rõ ràng nếu khẳng định động thái của Tokyo sẽ ảnh hưởng đến việc xem xét của Seoul. Mỹ, dẫn đầu các cuộc đàm phán TPP, tin tưởng rằng thỏa thuận đa phương sẽ mang lại lợi ích cho tất cả các quốc gia tham gia. Một cách tiếp cận tiêu chuẩn cao là cách tốt nhất để tạo ra tăng trưởng thương mại và việc làm mới. Việc mở rộng tiếp tục của TPP cho thấy rằng các tiêu chuẩn cao có sức hấp dẫn đáng kể trong khu vực.

Những tác động tiềm năng của TPP đối với kinh tế Hàn Quốc sẽ thay đổi tùy thuộc vào các nước thành viên và các nội dung của thỏa thuận TPP khi hoàn thành. Thành viên rộng rãi trong TPP đã được đề xuất cho các mục đích kinh tế và chiến lược. Những thành viên ủng hộ TPP cũng đề xuất ưu tiên các thành viên Nhật Bản và Hàn Quốc, nhằm sử dụng các liên minh vững chắc này như là một cách để giúp giảm ảnh hưởng của Trung Quốc.

Những khó khăn trong nước đã đè nặng lên quyết định của việc tham gia TPP và tham vọng thực hiện mục tiêu tự do hóa hơn nữa của Hàn Quốc và cũng có thể do sự mệt mỏi từ trận chiến khó khăn để phê chuẩn FTA KORUS. Hơn nữa, những vấn đề cấp bách trong nước, chẳng hạn như tăng trưởng chậm lại,

thất nghiệp cao và sự bất bình đẳng thu nhập ngày càng sâu sắc, đã thống trị các chương trình nghị sự kinh tế của Tổng thống Park. Vì vậy, nỗ lực phân phối của cải có vẻ như đã đạt được tác dụng lớn hơn các chiến dịch cải cách cơ cấu của chính quyền trước.

Ngày 08 tháng 8 năm 2013, Phó Thủ tướng Hyun Oh-seok hướng dẫn các bộ có liên quan nghiên cứu ảnh hưởng của TPP vào nền kinh tế và an ninh ngoại giao của Hàn Quốc. Hiệp định thương mại tự do cũng có khía cạnh chính trị. Trong những năm gần đây, sự cạnh tranh giữa Trung Quốc và Hoa Kỳ đang gia tăng trong khu vực do mỗi nước đều muốn thúc đẩy thỏa thuận khu vực tương ứng của họ. Về bản chất, Hàn Quốc không muốn gửi tín hiệu sai cho một đối tác thương mại lớn nhất và một đối tác an ninh quan trọng nhất của mình.

Mặc dù tham gia muộn vào sự gia tăng của các FTA, nhưng Hàn Quốc đã có một trong những chính sách FTA mạnh mẽ hơn. Tuy nhiên, bất chấp sự phụ thuộc của Hàn Quốc về thương mại, đã có sự phản đối trong nước mạnh mẽ từ các nhóm lợi ích như nông dân và Đảng Dân chủ. Vì vậy, khi Hàn Quốc xem xét việc liệu có tham gia TPP hay không thì cũng cần lưu ý đến các yếu tố này.

Sau khi gánh chịu những tác hại từ tự do hóa trong Vòng đàm phán Uruguay, sự phản đối của nông dân trong nước đối với FTA của Hàn Quốc với Chile đã làm cho FTA này bị trì hoãn cho đến khi được thông qua năm 2004. Kể từ khi thông qua FTA với Chile, nông dân ở Hàn Quốc đã phản đối FTA KORUS và các cuộc đàm phán đang diễn ra với Trung Quốc. Cuối cùng thì Quốc hội cũng đã phải thông qua các gói bồi thường Luật đặc biệt FTA cho nông dân bị thiệt hại do thương mại gây ra. Theo Luật đặc biệt FTA đầu tiên của Hàn Quốc đã được thông qua sau FTA với Chile, nông dân sẽ nhận được hỗ trợ thu nhập nếu giá giảm xuống dưới 80% của giá cơ sở và bồi thường cho việc đóng cửa những vườn cây ăn quả do phải cạnh tranh với một số sản phẩm nhập khẩu từ Chile trong giai đoạn 2004 - 2008. Tuy nhiên, tác động từ FTA với Chile thấp hơn dự kiến, làm giảm nhu cầu hỗ trợ thu nhập. Bởi vì Luật đặc biệt FTA ban đầu đã có một ngưỡng cao để hỗ trợ thu nhập nên nông dân nhận được ít hỗ trợ thu nhập. Tuy nhiên, khi FTA với EU và FTA KORUS có hiệu lực thì ngưỡng tiếp nhận hỗ trợ thu nhập đã được nâng lên từ 80% của giá cơ sở lên 90%, như vậy chính phủ phải dành khoảng 21 tỷ USD cho chương trình này đến năm 2017.

Cuối cùng, quan hệ với Nhật Bản cũng cần được xem xét. Hàn Quốc có thâm hụt thương mại với Nhật Bản và mối quan hệ giữa hai nước đã xấu đi do các vấn đề về lịch sử, đảo Dokdo, phụ nữ và sự sụp đổ của một thỏa thuận chia sẻ thông tin tình báo trong năm 2012. Một điều tra do Viện Nghiên cứu Chính sách châu Á thực hiện từ tháng 9 năm 2013 đã chỉ ra rằng, quan điểm của Hàn Quốc về Nhật Bản đã giảm xuống ngang bằng với Cộng hòa Dân chủ nhân dân Triều Tiên, trong khi 80% người Hàn Quốc xem mối quan hệ giữa hai nước là xấu. Tuy nhiên, cuộc điều tra này cũng chỉ ra rằng quan điểm của Hàn Quốc về chia sẻ thông tin tình báo với Nhật Bản đã được cải thiện đáng kể kể từ thất bại ban đầu của thỏa thuận, với 60,4% người Hàn Quốc ủng hộ thỏa thuận. Trong khi quan điểm trong nước của Nhật Bản sẽ được xem xét theo hướng tích cực, sự thay đổi về chia sẻ thông tin tình báo có thể cho thấy các bước chính sách quan trọng với Nhật Bản là có thể, mặc dù chúng có thể đi kèm với một chi phí chính trị.

TTBD ĐBDC

